

Dagthema: 'Wees altijd gewaar'

Overweging 5 november

Voorganger: Diana Vernooij

*"... Ja, er gaan altijd kansen voorbij,
er zijn wel duizend kansen in een dag waarvan je er gelukkig
een hele hoop kunt laten gaan – maar wees altijd gewaar:
kies je kansen en pak ze op ..."*

Openingstekst. Van Taizé

Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur
dat nooit meer dooft,
een vuur dat nooit meer dooft.

Lied: Dit ene weten wij

H. Roland Holst / T. Löwenthal

Dit ene weten wij
en aan dit een houden wij ons vast
in de duistere uren.
Er is een woord
dat eeuwig'lijk zal duren
en wie 't verstaat,
die is niet meer alleen.

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, hartelijk
welkom in De Duif, vanuit huis en
hier in de kerk. Fijn dat je aansluit,
fijn om weer samen te kunnen vieren.

Donderdag was het 2 november en
Allerzielen, 2 dagen na Halloween, waarin ook al de doden ronddwalen. In sommige
landen is het griezelen en feesten – in Mexico is op 2 november de Dag van de Doden
een groot feest, een soort Carnaval én tegelijk een herdenking van de overledenen.
Ook wij zullen vandaag onze doden herdenken, in het hart van deze viering, hier
voor in de kerk.

Het thema van vandaag sluit goed aan bij Allerzielen: Wees altijd gewaar – dat wordt
gezegd door Jezus nadat hij de gelijkenis vertelt over de 10 maagden, 5 dwaze en
5 wijze. "Weest dus waakzaam, want gij kent dag noch uur."

Meestal denken we dan aan de dag des oordeels of de dag dat onze dood ons komt
halen.

Door het verlies van de anderen om ons heen, beseffen we dat ook wij tijdelijk zijn, dat alles wat ons dierbaar is, kwetsbaar is en kostbaar.
Dat besef kan ons angst aanjagen maar het spoort ons ook aan om waakzaam te zijn: wees altijd gewaar!
Wees gewaar van de rijkdom, de kwetsbaarheid en de grootsheid van je leven.
Laten we dat vieren vandaag, de rijkdom en grootsheid van het leven, samen met de herinnering aan ons verlies en onze pijn.
Carla en ik wensen ons allen een mooie viering.

Gebed om zachtheid

Geest van God,
verzacht onze kritische ogen,
opdat wij zien in warmte en medeogen.

Open onze verstopte oren,
opdat wij de taal leren verstaan die ons bekend is.

Leer ons verstand om wijs te zijn,
wij bidden jou om zachtmoedigheid en inzicht.

Lied: Naar jou

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

Naar jou sta ik op in de morgen,
roep ik de uren bid het licht,
strompel om water.

Naar jou dorst ik door de middag.
Lichaam ben ik, ziel, smee ik.
Met de schaduwen val ik.

Naar jou woel ik in de nacht.
Slaap je? Raak mij aan,
dat ik rust vind
en naar jou opsta in de morgen.

Eerste lezing Matteüs 25, 1-13

Dan zal het met het Rijk der hemelen zijn als met tien maagden die met hun lampen uittrokken, de bruidegom tegemoet.
Vijf van hen waren dwaas, de andere vijf verstandig.
Want de dwaze namen wel hun lampen mee, maar geen olie; de verstandige echter namen met hun lampen tevens kruiken olie mee. Toen nu de bruidegom op zich liet wachten, dommelden zij allen in en sliepen. Maar midden in de nacht klonk er geroep: Daar is de bruidegom! Trekt hem tegemoet! Meteen waren al de maagden wakker en maakten hun lampen in orde. De dwaze zeiden tegen de verstandige: Geeft ons wat olie, want onze lampen gaan uit. Maar de verstandige antwoordden: Neen, er mocht eens niet genoeg zijn voor ons en jullie samen. Gaat liever naar de verkopers en haalt wat voor jezelf.

Maar terwijl zij onderweg waren om te gaan kopen kwam de bruidegom, en zij die klaar stonden, traden met hem binnen om bruiloft te vieren; en de deur ging op slot. Later kwamen ook de andere maagden en zeiden: “Heer, heer, doe open!” Maar hij antwoordde: “Voorwaar, Ik zeg u: Ik ken u niet”.
Weest dus waakzaam, want gij kent dag noch uur.

Tweede lezing Santideva

“Waar zou er leer genoeg zijn om de hele wereld te bedekken?
Met alleen het leer van mijn sandalen,
is het alsof de hele wereld bedekt is.

Net zo ben ik ook niet in staat om de wereld om me heen te beheersen, maar ik kan mijn eigen reacties in toom houden.
Wat is de noodzaak om iets anders te beteugelen?”

Lied: Boom, je stam

H. Oosterhuis / A. Oomen

Boom, je stam was koud en bloot
in de winter leek je dood
komt de zomer vuur en vlam
bloeien rozen aan je stam

Mens, wat ben je dood en koud
als je niet van mensen houdt
zonder liefde vlam en vuur
is je leven kort van duur

Zonder lachen licht en lied
zonder liefde gaat het niet
mensen leeft toch en god-weet
vind je liefde bij de vleet

Overweging

Afgelopen week was ik op zen retraite in Gent, mediteren en in stilte zijn. En ‘s avonds ter afsluiting van de dag kregen we deze vermaning mee.

Mag ik je er met respect aan herinneren,
Geboorte en dood zijn van het grootste belang,
snel vervliedt de tijd en kansen gaan voorbij.
Laat ons ontwaken, ontwaken: wees altijd gewaar!
Verpruts je leven niet.

Laat ons ontwaken, ontwaken: wees altijd gewaar!

Ja, dit zou een aansporing kunnen zijn om van wakker te liggen, als je haar letterlijk neemt. Maar daar gaat het natuurlijk niet om. Het gaat erom dat we ons leven niet verprutsen, dat we de kansen grijpen die zich aandienen om het leven te leiden dat goed en zinvol is, verdiepend en vervullend.
Makkelijk gezegd, minder makkelijk gedaan.

Het was Allerzielen afgelopen week en vandaag herdenken we ook onze doden met een kaarsje en aandacht. Ieder verlies confronteert ons met ons eigen korte leven, confronteert ons met de kansen die we niet gegrepen hebben, of kansen die de overledene niet gegrepen heeft. De tijd vervliedt snel. Ik herinner me de dood van mijn vader. Hij was een vriendelijk man, pittig en ook charmant. Maar ik had geen diepe band met hem opgebouwd – hij was altijd aan het werk, ik zag hem zelden toen ik kind was en praten deden we ook niet met elkaar. Toen hij overleed was ik bedroefd, maar het meest felle verdriet voelde ik om het gemis van de vader die hij had kunnen zijn maar nooit geweest is voor mij.

De Australische Bronnie Ware werkte als verpleegkundige in een hospice waar ze vele mensen op hun sterfbed vroeg of ze spijt van hebben hoe ze geleefd hebben en wat het is waar ze spijt van hadden. Ze schreef een bestseller – als aansporing voor de mensen. Wat ze het meest vaak hoorde is:

Was ik maar trouw gebleven aan mezelf, in plaats van te doen wat anderen van me verwachtten.

En ook:

Had ik maar meer tijd en aandacht besteed aan mijn gezin en mijn geliefden, in plaats van zo hard te werken.

Dat is nogal wat – als je op het eind van je leven het gevoel hebt dat je niet je leven ten volle geleefd. Je hebt niet j ouw leven geleefd, je hebt vooral gedaan wat anderen van je verwachtten.

Of je bent zo hard bezig geweest, hebt je ambities allemaal nagestreefd maar leefde daardoor onvoldoende in verbinding met je geliefden. Je hebt het leven veel te weinig gevierd.

Wat pijnlijk

We doen vaak alsof we het eeuwige leven hebben en laten kansen voorbijgaan uit gewoonte of onachtzaamheid. Uit voorzichtigheid durven we de nieuwe kansen niet te grijpen. We leven een braaf leven, engageren ons niet, kiezen voor gemak.

We zijn niet aandachtig voor de mensen om ons heen, we vergeten het als een ander het moeilijk heeft en nemen geen contact op – druk, druk, druk.

Ik hoorde een mooie definitie van wat echte liefde is. Echte liefde is dat als je geliefde lijdt en je niets kan doen, dat je er dan helemaal bent. Je doet niks, je raakt niet in paniek, je geeft geen raad, je probeert niks op te lossen – je bent er.

Aandachtig vriendelijk aanwezig zijn, er zijn, precies zoals je er op dat moment moet zijn – het is niet eenvoudig.

Er waren 5 wijzen en 5 dwaze maagden in het verhaal dat we lezen. Jezus zei: het zal met het Rijk der Hemelen zijn als met deze 10 maagden. En 5 konden er het Koninkrijk binnengaan en 5 misten de toegang op een haar na.

Wat is nu het grote verschil tussen die 5 dwaze en die 5 wijze vrouwen? Ze doen heel veel hetzelfde, ze verwachten de bruidegom, degene die hen een nieuw leven zal brengen. Met lampen gaan ze de nacht in, de onzekerheid tegemoet. Ze wachten hem op, zodat ze hem kunnen verwelkomen als hij komt. Maar het duurt en duurt, ze dommelen in slaap. En dan, daar is hij in de verte – ze gaan op pad, hem tegemoet. Maar dan, als het erop aankomt, is de olie van de lamp van 5 vrouwen op.

De wijze 5 hadden genoeg meegenomen om de lange nacht vol te houden. Voor hen is de feestzaal gereed, zij kunnen binnentreden. De anderen zijn buitengesloten – ze hebben hun kans gemist.

Flauw en onsolidair

Je kunt zeggen dat dat flauw is van de bruidegom ze buiten te sluiten en onsolidair van de andere vrouwen om de olie niet te delen – maar het is een gelijkenis, geen waargebeurd verhaal. Want gaat het zo niet in het leven? Je mist de boot als je treuzelt of niet goed bent voorbereid.

Snel vervliedt de tijd en kansen gaan voorbij.

Je mist het koninkrijk van God, je mist de hemel op aarde, als je onoplettend bent.

De gelijkenis lijkt op die van het zaad dat gestrooid wordt op de akker, iets eerder in Mattheus (13). Jezus zegt daarin dat een deel van het zaad valt op harde grond vol stenen. Daar ligt maar een dun laagje aarde. Dat zaad komt wel snel op. Maar door die stenen kunnen er geen wortels in de grond groeien. En door de felle zon gaat het koren dood. Dan legt Jezus zelf uit wat hij bedoelt: Wat op rotsachtige plekken werd gezaaid, gaat over degene die het woord hoort en het terstond met blijdschap opneemt: maar de boodschap heeft geen wortel geschoten, degene die het woord hoorde leeft bij het ogenblik, en als hij omwille van het woord verdrukt of vervolgd wordt, komt hij onmiddellijk ten val.

De 5 dwaze vrouwen leven ook bij het ogenblik, ze zijn niet voorbereid op tegenslag. Waakzaam zijn gaat om een goede voorbereiding. Je zorgt goed voor je reserves, of dat nu olie is in je lamp, een goede zorg voor je lijf, of inspiratie bij kunst of muziek. Een goede voorbereiding betekent ook een goede verstandhouding in je relaties, zonder onopgeloste problemen. En waakzaamheid betreft ook een goede bewaking van je eigen grenzen en behoeften. Je kunt alleen op het juiste moment het juiste doen, met een juiste voorbereiding en een juiste helderheid van geest.

Guilty pleasure

En toen kwam het erop aan – maar je zat net op je mobiele telefoon naar kattenfilmpjes te kijken (om maar een van mijn eigen guilty pleasures te noemen), of je aandacht was in fantasieën gevangen. Er was net iets te veel alcohol naar binnen gegaan, of je zat op het verkeerde moment je gelijk te halen bij je geliefde, je was al uitgeput, en je lampje ging net uit. Wat heb je gemist?

Thich Nath Hanh, een beroemde Vietnamese zenleraar, zei: “Het kostbaarste dat we iemand kunnen geven is onze onverdeelde aandacht”. Aandacht doet een mens opbloeien als een bloem. Gisteren nog vertelde dirigent Jaap van Zweden in een interview in Trouw dat hij van zijn autistische zoon had geleerd iemand echt aan te kijken. Tijdens een concert, vlak voor een solo kijkt hij, de dirigent, de solist aan met een blik van: dit doen we samen. Er is contact, concentratie en vertrouwen: het werkt, hij krijgt het beste uit de mensen tevoorschijn.

Dit is dus de hamvraag: hebben wij die kostbare aandacht voor onszelf en voor elkaar? Zijn we aandachtig genoeg om te zien wat onze weg is en om te zien nodig is om bij onze geliefden en vrienden te zijn?

Het is een lastige vraag. Zelfonderzoek is moeilijk omdat we graag trots zijn op onszelf en onze prestaties. “Nee hoor, ik doe echt wel wat ik zelf wil en ik besteed aandacht aan mijn geliefden”, neig je al snel te zeggen. Maar ik hoor zo vaak van mensen dat ze pas als ze ziek zijn zich echt durven af te vragen of dit het nu was. Tot die tijd denken we nog oneindig veel kansen te hebben, toch? Pas in de laatste fase van het leven als er besef komt van de eindigheid van hun leven, gaan mensen zich afvragen of ze iets anders hadden willen doen. Hadden ze meer aandacht willen besteden aan wat hun eigen ziel te doen had hier op aarde? Hadden ze meer aandacht aan hun geliefden willen geven, meer diepgaand contact willen maken?

Lieve mensen, laat ons dat niet overkomen.

Of eerlijk gezegd: natuurlijk is het ons allemaal overkomen dat we onachtzaam waren naar onze geliefden, en dat we ons voegden naar de verwachtingen van anderen in plaats van de uitdagingen aan te gaan die onze ziel voedt. Ja, er gaan altijd kansen voorbij, er zijn wel duizend kansen in een dag waarvan je er gelukkig een hele hoop kunt laten gaan – maar wees altijd gewaar: kies je kansen en pak ze op!

Laten we beseffen, hoe oud we ook zijn, dat we nú leven, en dat we dit leven hier en nu altijd kunnen verdiepen in aandacht voor elkaar.

Ik heb wel eens horen zeggen dat iedereen twee levens heeft, en het tweede begint als je beseft dat je er maar één hebt.

Laten we dat ene leven niet verprutsen.

Amen

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
de Kracht en de Tederheid
die de wereld tot leven roept
en die vraagt om ons antwoord.

Ik geloof in Jezus,
in wie ik de mens herken
zoals God ons heeft bedoeld.

Ik geloof in een gemeenschap
die, toegerust met de kracht van de geest,
vrijheid geeft aan mensen.

En ik weet dat God dichtbij is
en dat zij in ons glimlacht.

Collecte

We zijn er trots op dat we als zelfstandige gemeenschap mooie vieringen in De Duif houden. Hiervoor huren wij deze kerk in het centrum van Amsterdam. Dat kunnen wij omdat wij vrijwillige bijdragen ontvangen van degenen die zich verbonden hebben aan De Duif. In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke of jaarlijkse bank- of giroafschrijving. Daarnaast kan je vandaag ook een bijdrage in de collecteschaal doen of een digitale gift geven. Iedere bijdrage wordt erg op prijs gesteld. Hartelijk dank!

Stichting De Duif

Intenties uit het Groene Boek en via Zoom

Het hart van de viering – delen met elkaar

Hier zijn we aangekomen in het hart van de viering waar we zullen breken en delen met elkaar.

We zullen brood breken en wijn delen met elkaar. We zullen onze geliefden gedenken met een kaarsje en de warmte van ons onverschrokken hart.

We beginnen met de intenties die mensen onder ons opgeschreven hebben in het

Groene Boek

Zijn er mensen thuis met intenties?

Tafelgebed

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken wat Jezus ons leerde:
Brood en wijn te zijn voor elkaar.

Toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde,
wijn schonk en rondgaf,
vroeg hij ons dit te blijven doen:
het brood van leven met elkaar te delen
en de wijn te schenken,
die ons met elkaar verbindt.

Zijn leven volgen wij,
zijn oproep tot solidariteit en
zijn radicale eerlijkheid:
een leven voor vrijheid
nu, hier, met allen samen.

Nodiging

Ons leven delen, aandacht schenken,
zijn wie we oprecht zijn en er zijn voor elkaar – dat is wat ons te doen staat.
Wil je je dat voornemen: er zijn, precies zoals je bent, voor het leven, voor de wereld?
Als dat je intentie is, kom dan naar voren en deel brood en wijn met ons.
En loop verder door, naar de tafels met de kaarsjes, steek jouw licht op, voor
diegenen die voor altijd in jouw hart zijn geborgen.
En zeg haar of zijn naam, in gedachten of hardop.

Want wij gedenken hier de namen van hen die zijn gestorven.

En ik start met een licht voor iedereen die gestorven is zonder geliefden om hen te
begraven en te gedenken. Een eerste lichtje voor alle dit jaar omgekomen
vluchtelingen op zoek naar een veilig en beter leven, op weg naar Europa.

Opdat er een aandachtig en waakzaam licht zal zijn.
Jouw naam staat geschreven in de palm van mijn Hand, heeft onze God gezegd,
onuitwisbaar.

Dus komt naar voren, deel het leven, deel in het brood en de wijn, deel je verdriet,
deel je herinnering.
Alles staat gereed en niemand is uitgezonderd.

Breken en delen van brood en wijn

Ontsteken van herdenkingslichtjes voor onze dierbare overledenen

Lied: Scheur de wolken uiteen

H. Oosterhuis / A. Oomen

Scheur de wolken uiteen en kom.
Hier, nu, wees onze God, wie anders?
Niemand anders heeft ons gezocht,
niemand anders heeft zo geroepen
als een verliefde: dit is mijn lichaam,
open mij, eet mij, hier is mijn hart,
drink mijn ziel, hier ben ik, hier ben ik.

Als een verlorene heb je geroepen
en ons hart draaide om, en hoorde.
Waar ben je nu?
Waar bleef je hartstocht?
Ben je niet meer die ene van toen?

Voorbeden

Laat ons bidden
Voor al diegenen die ons ontvallen zijn,
Vele beelden, woorden, sferen, trekken aan ons voorbij.
Hun liefde die hen aan de aarde bond,
is de kracht die ons doet voortgaan.

Laat onze liefde zo groot zijn dat ze de dood overwint:
licht en liefde, niets verloren, altijd aanwezig.

Laat ons bidden,
voor onszelf en alle mensen
die niet durven kijken naar oorlog en ellende,
die liever de ogen sluiten
dan erbij te zijn zonder te weten wat te doen.
Dat ons hart verzacht,
dat we het vuur van de Geest in ons hart ervaren,
en we durven aandacht geven aan wat erkenning nodig heeft.

Laat ons bidden voor mensen die in oorlog leven,
de oorlog in Gaza en Israël, de oorlog in Oekraïne,
de burgeroorlog in Soedan, de rebellenoorlog in Congo,
alle etnische conflicten die met geeld worden uitgevochten, waar ook ter wereld.
Laat ons bidden voor mensen die op de vlucht,
onderweg in de hoop op beter,
laat ons hart vol respect en mededogen zijn,
onze armen open, zodat wij naast hen kunnen staan.

Laat ons bidden dat wij de moed hebben
om niet te weten wat we moeten doen en toch op weg gaan,
met de intentie dat iedere stap die we zetten getuigen zal
van onbegrensde liefdevolle vriendelijkheid.

Onze Vader

The New Zealand Book of Prayer

Eeuwige Geest, Schepper van de aarde,
drager van pijn, gever van leven,
bron van alles wat is en zal zijn,
Vader en Moeder van ons allen,
liefhebbende God, in wie de hemel is:

De heiliging van uw naam weerklinke door het heelal.
Moge de weg van uw gerechtigheid worden gevolgd
door de volkeren van deze wereld,
uw hemelse wil worde gedaan door al wat geschapen is.
Uw rijk van vrede en vrijheid sterke onze hoop,
en moge het komen, uw rijk op aarde.

Met het brood dat we vandaag nodig hebben – voed ons,
voor de wonden die we elkaar toebrengen – vergeef ons,
in de tijd van verleiding en verzoeking – sterk ons,
voor beproevingen die niet te verdragen zijn – bewaar ons.
uit de greep van alles wat kwaad is – bevrijd ons.

Want U regeert in de glorie van uw kracht die liefde is,
nu en voor altijd. Amen.

Actie en informatie

Iedere eerste en derde dinsdagavond is er op zoom een Liturgievergadering, dat wil zeggen a.s. dinsdag is er weer een liturgievergadering. We bereiden dan samen de komende vieringen voor. Je krijgt de zoomlink doorgestuurd als je daarin geïnteresseerd ben – doe mee!!
Het zijn mooie gesprekken, telkens weer.

Vanmiddag om 13.30 uur er een informatiebijeenkomst over de omgekomen vluchtelingen gevolgd door een herdenking van 3 tot 4 uur in de Mozes en Aaronkerk. Georganiseerd door de protestantse diaconie, raad van kerken, bisdom haarlem en gemeenschap van Sant'Egidio en het Jeanette Noelhuis,

Slotlied

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

Dat ik aarde zou bewonen
niet op vleugels als een arend,
niet in schemer als een nachtuil,
niet kortstondig als een bloem,
niet op vinnen onder water,
niet gejaagd en niet de jager,
niet op hoeven, niet met klauwen,
maar op voeten twee.

Om de verte te belopen,
om de horizon te halen
en wat handen die wat kunnen:
kappen, ruimen, zaaien, oogsten;
met een neus vol levensadem,
met een buik vol van begeren,
met een hoofd niet in de wolken,
wel geheven naar de zon

om te overzien die aarde,
haar te hoeden als een kudde,
haar te dienen als een akker
en te noemen bij haar naam.
Dat ik ben, niet meer of minder,
dan een mens, een kind van mensen,
één van velen, één met allen,
groot en nietig, weerloos vrij

om te zijn elkaar tot zegen,
om te gaan een weg van dagen,
liefdesweg, die ooit zal leiden
naar een menselijk bestaan.

Zegenbede

Graag eindig ik vandaag met de aansporing waar ik mijn overweging mee begon:

Mag ik je er met respect aan herinneren,
Geboorte en dood zijn van het grootste belang,
snel vervliedt de tijd en kansen gaan voorbij.

Laat ons ontwaken, ontwaken:

wees altijd gewaar!

Verpruts je leven niet.

Moge de krachtige en tedere bij ons zijn,
Nu, vandaag, morgen en alle dagen van ons leven
om ons eraan te herinneren dat
aandachtige vriendelijkheid het hele leven is,

amen

Een fijne zondag en een goede week gewenst!